

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan izvenšči posebejke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt let. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se omenilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz Bosne in Hercegovine.

Dunaj 18. avgusta. Poveljnik 13. armadnega kora, fzm. baron Filipović, javlja iz tabora pri Fojničkej Čupriji 16. t. m., da so denes naši napadli utrjen tabor vstašev pri Han-Belovcu, ter jih sijajno zmagali. Ves šator vstašev, jedna zastava in veliko voz streliva prišlo je oddelku na levem krilu, kateri je vstaše od strani in za hrbtom napal, v roke. Vstaši bežali so v gnječah proti Visokej in Ziseljaku; kanone so žalibog uže preje proč spravili. Naše izgube niso velike.

20. divizija imela je 17. avgusta miran dan. Szapary ima desni breg Bosne zaseden, in sovražnika pred soboj. 15. avgusta je gm. Czikos demonstriral proti vstašem v Livnem, kateri pretijo Travniku; pri tem je nastal boj pri Gubru pri Livnem, katerega se je dalmatinski strelski bataljon deželnih brambovcev dobro udeleževal, in vstašem mnoge izgube povzročeval. Vstaši (okolo 3300 mož, z 8 hribskimi kanoni) umaknili so se nazaj proti Livnemu. Dalmatinski deželo-brambovski strelci izgubili so 11 mrtvih in 5 ranjenih. Po bitki udal se je jeden oddelek Turkov, 1 častnik in 56 vojakov, pri mejnej postaji Arzano, ter je oddal orožje.

Divizija Sapary, ki se je pred premočjo ustaških mohamedanskih čet morala do Doboja nazaj umakniti, tuli tukaj nij našla miru, da bi se po večdnevni hudih bojov odpočila, ampak je bila 16. avgusta zopet napadena od Turkov, katere je končno po krvavem boji odbila, pri tem pa sama znatne izgube imela. Oficijalni telegram poroča o tem boji iz Doboja, 17. avgusta:

20. vojaška divizija je bila včeraj dopoludne od velike turške sile napadena v svojih pozicijah na desnem bregu Bosne, a je, če prav s teškimi izgubami, odbila vse napade. Padli so v tej bitki major Giesübel od 39., major Sarlay od 78., stotnika Loy od 78., Schaffer od 61. pešpolka. Koliko je padlo prostakov, še nij znano, gotovo ne malo, ako je toliko višjih oficirjev ubitih. Ranjencev iz poprejšnjih bitek pri Tuzli in Gračanici se je v nedeljo zvečer mnogo v Ljubljano pripeljalo. Večinom so Madjari. Upamo, da pridejo kmalu zadostna podkrepjenja od naše strani na bojišče, in da se ne bode več slišalo, ka je število naših manjše od mohamedanskih čet.

„Grazer Tagespost“ prinaša privatno pismo necaga nadlejtenta pri našem domačem Kuhnovem polku, iz katerega posnemljemo sledeče zanimive vesti: 4. t. m. prišli smo v Rogelje. V ponedeljek ob 5. uri v jutro marširali smo jako previdno dalje, ker se je ponoči na naše sprednje straže streljalo. A jedva smo hodili pol ure, kar se je pričelo zopet na nas streljati. Nij mi treba omenjati, ka je bil naš polk (Kuhnovci) zopet v prvej vrsti. Mej sviranjem cesarske himne in z gromovitimi „živio“ klici stopili smo v bojni red; kmalo se je pa pokazalo, da se je bilo treba tu z druhalijo boriti, katera se nij bala smrti.

Kljubu jako goste megle, pričelo se je na obeh straneh pogubno streljanje, trajoče 5 ur; potem pa so vstaši, katerih je bilo 900 pod vodstvom svojih begov, jeli bežati, ter so tekli kolikor so jih le noge nesle. Boja udeleževal se je izjemom 7. in 8. kompanije celi 17. polk in jeden bataljon št. 53. Mi smo zgubili jednega oficirja, 5 mož mrtvih ter 25 do 29 hudo ranjenih. Mej padlimi je bil nadlejtent Doksat. Turki zgubili so veliko ljudij. Ka

kor se razvidi iz projektivov, imajo naši sovražniki orožje vseh sistem; tudi Martini puške in one amerikskega sistema. — Mahom moram odmarširati.

V sredo 7. avgusta šli smo iz Jezera proti tvrđjavi Jajce. Mene in obrist Priegerja (svaka g. dr. Razlaga. Ur.) odposlali so z jedno polovico kompanije varovat skrajno levo krilo; zgoraj nastalo je hudo streljanje, mej tem ko se je na druge oddelke polka tudi močno iz štirih Kruppovih kanonov streljalo. Pozneje pokazalo se je, da si je sovražnik, broječ najmenj 3000 mož, na mojej strani hotel prehod izsiliti, zato zjedini se je tukaj celi naš polk. Situacija bila je strašna in splošno se je uže glasilo, da so nam sovražniki zaprečili tren ter se ne moremo več vrniti, a da se pomikamo proti Hercegovini.

Še le ob 1/2 5 ure zvečer a po neizmernih izgubah posrečilo se nam je z obupom borečega se sovražnika nazaj vreči. Na tvrđjavi sicer vihra avstrijska zastava, a na stotine mrtvih in teško ranjenih našega domačega in 53. peškega polka pokriva z razmesarjenimi udi in odsekanimi glavami bojišče. Sploh se prizna, da smo se izvrstno bojevali. Vojvoda Württemberski je dejal: „Zahvaljujem se vam, a verjel nijsem nikdar, da morete nemožnosti dovršiti.“

Denes še le pričakujemo ono brigado, ki je še na maršu. Doslej bojevali smo se mi, 53. peški polk, 10 bataljon lovcev in 2 bateriji. Naša 7. in 8. kompanija tudi nijste tukaj, ampak pokrivati trën. Pri mojej polovici kompanije je 14 mož mrtvih in ranjenih, več se jih pogreša. Nadlejtent Doksat je v Varcar-Vakufu pokopan. Stotnik Kopriva je na nogi ranjen, lejtent Črne mrtev, (kroglo dobil je v trebuh) častnik Ambrožič ranjen je na roki in lejtent Krušič je tudi ranjen;

Listek.

Gomila.

(Ukrajinska povest. Prosto po poljskem posl. Gašper M.)

(Konec.)

Necega dne popoldne so sedele vse tri pred kočjo predeč in kramljajoč o nedeljskem plesu; kar naenkrat zagledajo tri jezdece hitro jahajoče proti selu. Vrata so bila odprta: kakor strela pridirja stepni konj s Kozakom, — najmlajša se mu zagleda v zagoreli obraz in zibajočo kučmo in srčice se jej zasmee in rudečica jo oblije do ušes. Za njim pridrvi Mirža Tatar s svojim debelim konjičem, kakor bi priplaval, tako gladko in nizko nad zemljo dviga konjič gibčne noge. Srednja mu pogleda v črne oči in kožuh snežnobelih jagnjičkov in srce se jej razigra ter čelo skloni

k tlam — koj za njim Leha konj, vspenja se na zadnjih nogah pridrči v dvor. Najstarša se zagleda v leskečo opravo in bogato perjanico, srce se jej vzraduje in ljubeznjivo zre vanj. Kaj početi? — Majke nij doma, gostoljubje pa terja sprejetja; poprosijo tedaj prišlece, naj bi postavili konje v plot, same pa brzo donajšajo mleka, smetane in kislih kumar za hladilo. Pristojno so se vedli uljudni gostje — vsaka vidi na svojem tisoč lepih lastnostij — pogovor s početka nesmel, ker se je omejtal na kratka povpraševanja in še krajše odgovore, postajal je čedalje bolj živahen: vsi so govorili vprek in se smijali, čeravno nij bilo nič smešnega, škoda, ves pogovor nij bil vreden okroglega, tako je bil zmeden. — Za tem so prišle sladke besede, živo streljanje z očmi, naposled nedolžni poljubci, ne prisiljeni, ne kradoma dani. Brbljali so hudobni jeziki o tem v selu, kar pa nij vredno besede, ni da bi

poslusal, še menj verjel. Naj uže bo kakor hoče, gostje so odložili daljšo pot do večera. Naj bolj prijetno, so dejale deklice, je hladom jahati — besedica iz lepih ust je vojaku povelje — vsi so bili veseli in se pojili z nadzemske srečo, kakor da bi bili v raju. — Kakor gromska strela pobije vso radost prihod starke Sukurihe. Nejevoljno pozdravi goste in ko je poškilila na deklice, zapazila jim je plameče oči in žareča lica, tedaj pa tako namrši čelo, tako zlobno stisne oči, kakor gad, ki ima skočiti na človeka, ki ga draži v počitku. Veselje je izginilo in jezdeci so se odpravili; molče so jahali, zamišljeni so bili, neka bolest jim je stiskala srce, kakor magnet jih je vleklo nazaj v kočjo. Zdaj prvič je sanjal kozak o razkošji in ljubezni zakonskega stanu, ter sklenil je pri prvej priložnosti povzdigniti svoj glas zoper postavo brezženstva. Mirža je razmišljaj, kakor kak pop o Jezusu in Mohamedu,

skupaj 150 mož mrtvih in hudo ranjenih, mnogo se jih pa pogreša. 48 ur nijsem uže videl nobedne jedi, 4 dni okusil ne kapljice vina. Štiri glave naših vojakov nasadili so Turki v tvrđnji Jajce na kolce. (In s temi divjaki naj bi Avstrija milostno ravnala ter turške bege ohranila v njihovih predpravica, rajo pa še dalje v sužnosti obdržala. Saj tako žele Magjari in čudom se moramo čuditi, da se v vseh mestih, v katere si morajo naši s svojo krvjo vhod priboriti, precej potem kak mohamedanski fanatik nastavlja kot kadi, kaimakan itd. Ur.)

Češka sprava.

V tem zgodovinsko važnem trenutku, ko jeden del naše armade zmagonosno prodira na jugu v razpadlo Turčijo, vršijo se na severu dogodki, katere bi glede zgodovinske važnosti, glede vpljiva na prihodnji razvoj naših ustavnih razmer skoro primerjali z bosensko okupacijo. Narodni stranki na Češkem, naj večje, in v gmontnem in itelektuelnem obziru naj važnejšij slovanskej provinciji cele Avstrije, ste se zjediniili, zjediniili po mnogoletnem, hudem in marsikedaj zelo obžalovanje vrednem domačem prepiru.

Da narod doseže svojo politično svrhu, mu je po našem mnenju neobhodno dvojnega treba, namreč politične zavednosti, neomahljive zanesljivosti v masi narodovej, in dobrega vodstva. Seveda se mora zraven tega tudi ozirjemati na zunanje razmere, pa zunaj naroda ležeče politične faktorje, s katerimi se mora računati, da včasih celo na slučaj, ki reprezentira ne samo v privatnem, ampak dostikrat tudi v političnem življenju milo ali nemilo osodo.

V obče sme se vendar trditi, da politično zrel narod, ki ima v sebi moč samostalnega obstanka in razvoja, s previdnimi voditelji na čelu prej ali slej svojo politično svrhu doseči mora.

Kako da je razvita na Češkem narodna zavest, kako zanesljiv da, nepremagljiv je njen — če se smemo tako izraziti — politični material, tega nam pač nij treba ponavljati.

Zanesljivost, vstrajnost, neopogljivost so morda naj bolj precizirana znamenja vse češke zgodovine do najnovejšega časa. In če se ozremo na ponašanje Čehov v naj zadnjih letih, in prav posebno od leta 1877 sem, ter preišljujemo njihove politične borbe z nasproti stoječo vlado in vsem njenim aparatom, bomo smelo trdili, da morda nij naroda na božjem svetu, ki bi imel tako zgodovino, ki bi se bil,

vpert samo le na svojo narodno zavest, podajal tolikokrat v političen boj, in kljubu neenakemu orožju svojega protivnika vračal se vedno zmagonosen iz borbe.

Da so torej Čehi pri vsem tem do zdaj tako malo dosegli, temu gotovo nij kriva masa narodova, ampak uzroki slabega napredka morajo tičati vse kje drugod. Ali naš namen nij denes stvari v tem obziru priti do dna, posebno ker ne maramo rekrimirati. Vendar smemo na podlagi novejših dogodkov, ki so se vršili tako rekoč pred našimi očmi, izreči, da ste češki na predek naj bolj ovirali dve stvari; pasiviteta, in domači prepir.

Pasivna opozicija ima namen nasprotnej političnej stranki, in s tem celokupnosti po neudeleževanju v ustavnem življenju, dokazati, da ustavne razmere nijso na naravnej podlagi, da je v državnej upravi nekaj pomanjkljivega, ne dovršenega in da postavne naredbe, če so tudi po obstoječej ustavi formalno veljavne za vso državo, vendar nijso nastale — kakor bi se po konstitucionalnem principu moralo goditi, po vseskupnem sodelovanju, in po udeležbi vseh političnih strank.

Pasiviteta je — rekel bi — molčeč, a vendar za politično življenje v domačih, posebno pa še v zunanjih zadevah dobro umljiv protest proti svojevlasnim naredbam nasprotne politične stranke. Da ima tako postopanje svoj vspeh, treba je, da reprezentira veliko moč, da imponira z milijoni ljudstva, katero ga podpira, in katero mora biti vsaj toliko, da brez njegovega sodelovanja državni organizem dalje časa ne more obdržati se v svojej moči. Pasivna opozicija bi torej cislejtanskim Slovanom hasnila le takrat, ko bi se je poprijeli vsi v državnem zboru zastopani Slovani, in ko bi vsem mogoče bilo, tega programa dalje držati se. Ker se je pa po večkratnem poskusu pokazalo, in po naravnih razmerah drugače tudi biti ne more, da bi pasiviteta pri ne dovolj razvitih in zavednih narodih slovanskih uničila s časom popolnem njihov političen vpljiv — namen in vrednost pasivne politike ne gre razlagati prostemu narodu na doktrinarnem potu — in ker so zarad tega posamezne narodno-politične stranke prisiljene bile, poprijeti se zopet aktivne politike, mislili so Čehi, da bodo oprti na svojo lastno moč, izolirani od drugih narodnih strank, dosegli svoj namen. Ali goljufali so se. Mi torej mislimo, da bi bili Čehi, ko so se prepričali, da vsestranska pasivna politika avstrijskih Slovanov nij mogoča, imeti nalog, iskati in najti v aktivnej političnej borbi

sredstev, da bi bili na čelu zjedinijenih avstrijskih Slovanov v zboljšanju ustavnih razmer napredovali.

Tako se je zgodilo, da so se posamezne slovanske politične stranke čez dalje bolj ločevale jedna od druge, in po večletnej pasiviteti nastal je celo razpor mej veliko češko narodno stranko. Najpoprej bili so moravski Čehi prisiljeni odpovedati se pasivnej opoziciji, in to jih je odtujilo od velike češke stranke, ki je ostala pasivna. Na zadnje razkolila se je češka stranka sama v dva tabora, ki sta se na političnem polju pobijala z največjo strastjo. In prišlo je skoro uže do tega, da češka narodna stranka, ta politična armada samih elitnih vojakov, ki ima po naravi in zgodovini nalog, na čelu manjših avstrijsko-slovanskih narodnostij dajati direktiv celej avstrijskej politiki in zgodovini, da je ta stranka prišla skoro ob vso veljavo in vpljiv, da so se vršili v državi najvažnejši dogodki, in za Čehse se nikdo niti zmenil nij. Seveda pri takih razmerah tudi o državnem razvoju nij bilo govora, ali češki narod ima gotovo višji poklic, nego samo zanikati, molčati, ko drugi govorijo; višji namen, nego svetu demonstrirati, da avstrijski konstitucionalizem životari brez udeležbe jedne najmočnejših in najbolj nadarjenih narodnostij. Nasledek vsega tega je bil, da Slovanstvo v Avstriji nij napredovalo, ampak šlo celo rakovo pot, in brez posebnega napora delila sta mej soboj gospodarstvo germanski in magjarski element.

Zdaj pa se kaže, da se imajo stvari obrniti na bolje. — Prvi korak, in gotovo najtežji korak je storjen. Mlado- in staročeška stranka ste zjedinijeni, in složni stopili boste v prihodnji volilni boj. Ali se ima tudi zapustiti pasivna politika, o tem se denes more le vgbati, ali gotovo je, da je tudi tej premembi pot uglajena, kajti prisegati na pasiviteto nij več conditio sine qua non češkega kluba, in jeden glavnih pogojev storjene sprave je, da naj odloči večina o prihodnjem postopanju. Odpravljeno je ono politično anatemiziranje vsakega, ki si dozvoli o posameznih vprašanjih imeti od strankinih vodjev različno mnenje, ki je napravilo v zadnjih letih ne le na Češkem, ampak tudi drugod toliko nesreče. Poživljajoč vpljiv te sprave kaže se uže sedaj po vseh slovanskih provincijah. Posebno pomenljivo zdi se nam to, da so češko spravo tudi Poljaci pozdravili z nenavadno prijaznostjo. Nijmo sicer tako sangvinični, da bi pričakovali, da bodo Poljaci uže zdaj zapustili sepa-

prepričal se je, da bi bilo najbolje, da bi vsi molili enega in istega Boga in razloček vere ne bi zadrževal zjedinenja vseh ljudij. Leh je želel sedaj enakopravnost stanov, otročarija mu je bil bliščeči grb; posegel je nazaj do Adama in Eve in dejal: vsi smo enih staršev, bratje smo, toraj mora biti enakopravnost mej nami. Živela enakopravnost in svoboda! Prispevši do Berdičeva jaha vsak na svojo stran.

Žalostno pa je bilo v pristavi; starka sika in pika, deklice plakajo vsaka v svojem kotu, kakor golobice, kadar jim golobnjak pogori, rudeča lica so zvenele, ko bi jih slana poparila v kratkem jih je smrt podavila, eno za drugo; pomrle so vse tri sestrice, pomrle brez spovedi, brez blagoslova, nij jih krila blagoslovljena zemlja, starka je trupla sama zagrebela na tem le mestu šepetaje neumljive besede. Ni cvet ni trava nij porasla grobov,

tako novi so bili šest let, kakor bi bili nasuti včerajšnjega dne in bi koga čakali. Vsako noč bila je videti starka Sukuriha zmršenih las, velega obraza, iz katerega so štrlele kosti, hodila je okolo grobov svojih hčerk metaje neka zrna proti polunoči, zahodu in poldnevu, soditi je bilo po krčevitem kremženju ust, da izgovarja besede zakletja. Nikdo pa si nij upal blizo, da bi videl in čul kaj počne in govori.

Pa vse se spreminja na tem svetu. Zveza treh narodov se je razdila, kakor pajčevina. Moskvo poplenivši hrumele so čete Perokopske na Poljsko. Zbor je potrdil občno vojno, obroki so minili, plemstvo je zasedlo konje. Ataman je dobil pismo od zbora in kralja. Vse Kozaštvo se je vzdignilo na njegov migljej — strah in zmešnjava je bila pred njim, morjenje in požiganje za njim.

Bodi si slučajno, bodi si osojeno, ravno na tem mestu, kjer so bile pokopane one tri

sestrice, se je imela utaboriti četa tatarska; nijso še razjahali konj, kar pridere iz Solotvinskega lesa krdele huzarjev, kakor sokoli z razpetimi krili nadnje. Strašno so se klali, kipele je kri, bojna sreča je omahovala, kar pridirjajo od Žurbinic sem kozaške sotnije in vsuje se toča kopij na Bisurmane — razpršilo se je Tatarstvo na Berdičev, da se potopi v Hnilopiatu — bojno polje je bilo tako gosto s trupli pokrito, kakor njiva s snopi o bogatej žetvi; pa nikdo se nij radoval zmage, ker poginili so vsi trije načelniki. — Sukuriha se prikaže v noč praznično opravljena, kakor na veselo godovanje, hladnim obrazom zre na uničenje, ko pa zagleda načelnika Kozakov mrtvega ležati na grobu najmlajše hčerke, so divje zasmeje in bije trup z ного, kakor bi ga hotela v zemljo zabiti. Zapazivši potem Tatarja Mirza, zagradi ga za kodre, krvave in polne prahu, ter ga privleče na grob svojo

ratistično svoje stališče, ali vendar je vesela prikazen, če se največja dva avstrijsko-slovenska naroda, ki sta hodila tako dolgo vsak svoj pot, približujeta vedno bolj in bolj.

Neizmerne važnosti pa je zjedinjenje Čehov glede na premembe na jugu. Naj opomnimo tu na neko „diplomatično“ epizodo. Pisalo se je pred nekimi tedni mnogo o tem, kako je naš minister zunanjih zadev opravičeval pri svojih najbližnjih rojakih okupacijo Bosne in Hercegovine. Odprl je — kakor smo brali — slavni mož v pogovoru z nekim „diplomatom“ knjigo, katerej se je poznalo, da jo njen gospodar večkrat vzame v roke. In bral je iz te knjige odstavek, kjer je bilo razloženo, kako so se pred menda tisoč leti vrinili viteški Magjari mej evropske Slovane, razcepili jih na dva kraja, svesti si, da so tako rešili zgodovinsko svojo nalogo. Na hrbtu knjige pa je bilo razvidno, da je to knjigo pisal Palacky. „Jednak položaj — povzel je potem modri mož — imamo zdaj v Avstriji pred soboj“, in tako so se sprijaznili vsaj nekateri magjarski politiki z bosensko okupacijo. In na več krajih pele so se najedenkrat himne velikemu državniku, ki nam je pridobil lepo število novih državljanov, o katerih se še par mesecev preje nij drugega vedlo, nego da se „v roke vsestavajo“ ter da jim „visi srajca črez pas“. Nam pa se te velike premembe v političnih nazorih nič čudne ne zde, pač smo pa do čistega preverjeni, da nam Bosne in Hercegovine nij pridobila „zvita“ Andrassyjeva politika, ne vpliv „slovanskih generalov“, ta hudi strah borzijanske politike, temveč v prvej vrsti evropska karta. Zarad tega nas tudi ona interpretacija Palackyjeve zgodovine in tako odkritosrčni izraz Andrassyjeve politike nij prav nič vstrašil. Tu imamo pred soboj velikanske narurne moči, in največji napor posameznih, če še tako vpljivnih ljudi, more jih sicer nekoliko časa ovirati — kar se bo prej ko ne tudi zgodilo — ali nikdar ne vstaviti in zadušiti. Seveda je najprej treba, da se avstrijsko Slovanstvo, ki ima vendar uže precej kulturnih močij, doma ojači in konsolidira, seveda je potreba enotnega programa, da se ne razpršijo moči v domačej borbi — in tu imajo Čehi težavno ali lepo nalogo. Da pa se poprimejo te naloge z vspehom, je potreba, da so jedini mej soboj, in v tem obziru navdaja nas češka sprava z najlepšimi nadami.

srednje hčerke, tam ga vrže na zemljo škripaje z zobmi, bije z glavo ob tla in kropi z mohamedansko krvjo grob svoje hčerke. Naposled prevrača trupla Lehov, in ko najde ljubljenca najstareje hčere, ga zgrabi bliskoma s kremplji kakor jastreb vrabca, ter nese prevešajoče se truplo in je vrže na grob najstarše; zdaj poskoči, peklensko pleskne z dlanima, kakor otrok, kadar se mu spolni volja: ali se je potem v zemljo vdrla, ali v zrak zletela, tega se ne ve, ker od tistega časa nij bilo ne sluha ne duha po njej. Neki starec skrit za nasipom jo je videl tisti večer in ko ga mine prvi strah gre in pove ljudem. Vsi seljani so se zbrali z lopatami, možje in žene, zložili so vse ubite brez razločka narodnosti in vcre skupaj zraven treh načelnikov in nasuli visoko gomilo, tako zvano gomilo treh sester ali gomilo Sukurihe.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. avgusta.

V **Pragi** je bila sodnijska hišna preskava v redakcijah social-demokratičnih časopisov „Bodoucnost“, „Dělnické listy“, „Organizace“ in pri demokratih: Joula, Sedmihorsky in Kanka. Več spisov bilo je konfiskovanih.

Po **Hrvatskem** se vrše volitve za deželni sabor. Izvoljeni so v večini volilnih okrajev kandidatje vladno-narodne stranke, mej njimi dr. Mrazović v Zagrebu, pa še le po hudem volilnem boji. Hrvatskega sabora brez starega izkušnega narodnega boritelja dr. Mrazovića si pač ne moremo misliti. Zato nikakor ne odobrujemo postopanja opozicije, da je s tako silo proti njegovej volitvi agitovala, in za koga? za slaboglasnega nekdanjega Rauchovega birača Deželjca. V Sinji je izvoljen opozicijski dr. Folnegović.

Vnanje države.

Iz **Petrograda** se poroča da generala Mezencova nijso z revolverji napadli, nego ga je eden z bodalcem pod srce sunil, a na njegovega spremljevalca Makarova, generala žandarmskega kora, je drug streljal z revolverjem. Napadnikov še nijso dobili, General Mezencov je vsled rane umrl. — Kar se pripoveduje o tem, da bodo Rusi svojo armado izpred San Stefana domov pozvali je neistina. Trdi se pak nasprotno, da bode Ruska v soglasji z Angleško pustila svojo armado toliko časa pred Carigradom, da bode licemerska Turčija izvedla vse točke berlinskega ugovora.

Porta se protivi na vseh straneh sklepe berlinskega kongresa izvršiti. Tudi Črnej gori se ona ustavlja. Knez črnogorski je jako uljudno zahteval od Safvet-paše izvršenje onega dela berlinskega ugovora, kateri določuje zamenjo dotičnih krajev. Porta neče odstopiti Črnej gori po berlinskem ugovoru jej pripoznanega zemljišča. Isto tako porta še nij Rusom izpraznila Batuma. Avstriji nasproti vede se pak Turška le kar drzno smelo. Sultan je bil namreč angleško kraljico prosil, naj ona mej porto in Avstrijo poreduje, da bi ta ne zasela Bosne in Hercegovine. Kakošen odgovor je bil na to dobil, to pripovedujejo novine različno, a kraljica podpisala je lastno-ročno berlinski ugovor, in oziraje se na to, je ona dala Turškej takov odgovor, kakor ga zasluži.

Grška žane sad svoje bivše dvoumne politike. Ne le, da jej porta v jednej noti, katero je evropskim velevladim razposlala, odreka vsako pravo v zboljšanje mej, in jej očita bojazljivost in figamstvo, nego porta vsem kongresnim sklepom vkljub utrja vse važne strategične kraje v Tesaliji in Epiru, in jih preskrbljuje z Kruppovimi kanoni. Grškej raji se zdaj tako godi v teh zemljah, kakor se je še nedavno slovanskej v Bulgariji itd. Turki zdaj v Tesaliji, Epiru in Macedoniji požigajo in ropajo, a vlada turška z jednem okom neče ničesa videti, z drugim pa še to odobrava.

Iz **Rima** se javlja, da je papež poslal knezu Bismarku predloge, vsled katerih bi se smeli izgnani škofje na Nemškem zopet vrniti. On misli, da naj vlada v to le privoli, ne da bi bilo treba škofom še posebno prositi.

Iz **Berlina** se poroča, da se bode komisija, katera bode imela nalog organizacijo za vshodnjo Rumelijo izdelati, sešla 13. septembra v Carigradu. Komisija za Bulgarijo se snide istega dne v onem mestu, kjer se bode ruski komisar nastanil.

Dopisi.

Iz **Krškega** 15. avgusta [Izv. dop.] Dne 8. t. m. vršila se je pri tukajšnjem okr. glav. dopolnilna volitev dveh udov v pomnoženi okrajni šolski svet.

Pri tej volitvi so bile zastopane vse občine po svojih županih in svotovalcih izvemši občino Šentjernej, Šmarjeta in Trebelno. Oddanih je bilo 55 glasov, izmej katerih jih je

občinski svetovalec g. Alojzij Dermelj iz Roštanja prejel 50, občinski svetovalec g. Blaž Šribar iz Rake 34. Z to volitvijo smemo biti prav zadovoljni, ker sta imenovana dva prav vneta za omiko našega naroda, zraven pa tudi v denarnih zadevah primerno varčna, kar bo gotovo dobro služilo pri sestavljanju prihodnjega šolskega preliminarja, da se novci privolijo le za neizogibljive šolske potrebščine, katere nijso majhne, ker mora šolski okraj — kateri obsega Krško, Kostanjevico, Mokronog in Radeče — skrbeti za vse stvarne potrebe in za učiteljske plače.

Včeraj pak so bili povabljeni udje pomnoženega okr. šols. sveta k seji, v katerej so se za tukajšnjo meščansko šolo ravnatelj in učitelj imela izbrati. Vsi udje bili so navzočni, kateri so z veliko večino glasov po temeljitem posvetovanju imenovali za proviz. ravnatelja g. J. Lapajneto iz Ljutomera in za učitelja g. Vinko Vidmarja iz Ljubljane. K tej volitvi si lahko čestita naša mlada šola in pričakovati smemo, da bode ta imenovana dva gospoda zaupanje volilcev z marljivim in vspešnim delovanjem opravičevala.

Tukajšnji okr. šols. svet, in sicer ožji obstoji iz sledečih gg.: okr. glav. Schönwetter, okr. šolski nadzornik Wurner, kanonik Polak, dr. Koceli, W. Pfeifer, nadučitelja Lunder in Gašperin; razen imenovanih gospodov obstoji pomnoženi okr. šols. svet iz sledečih udov in sicer iz krškega sodnijskega okraja. Državni poslanec M. Hočevar, in občinski svetovalec B. Šribar; iz kostanjeviškega: grof G. Auerperg in nadleutenant E. Hribar; iz mokronoškega okraja: župan Tone Zajc in trgovec F. Penca; iz radeškega okraja: občinski svetovalec A. Dermelj in postnik Plazar. — Vlaki na progi Zidan most — Sisek prevažajo vsaki dan mnogo naših ranjenih in bolnih vojakov iz Bosne, za katere tukajšnje bralno društvo pridno nabira smodke, vino, pivo, ter druge okrepčajoče stvari. V ta namen se je tudi konstituiral odbor 15 udov,*) kateri imajo nalog k vsakemu vlaku podati se na postajo Videm, ter postreči dohajajoče in iz bojišča vračajoče se nesrečnike. Želeti je, da tudi sosedne občine vsaka po svojej moči enake nabire napravi, ter tukajšnjemu odboru ta humanitarni namen olajšuje.

Iz **Dutavljana** na Krasu. 17. avgusta. [Izviren dopis.] (Hrvatski razglas na Slovenskem. — Nova geografija. — Svečanost.) Kjer se kolovoz, kateri vodi iz Proseka v vasico k Briščkom, križa s železnico, je kakor povsod navadno na križpotih ob železni cesti tabla s proglasom v nemškem in dotičnem jeziku, ki ga ondašnji stanovnici razumejo in govore, tedaj si bodete mislili: v slovenskem! — Nikakor! Ko sem pred nekoliko dnevi tamkaj hodil, pogledam radovednež to tablo, da bi čital slovenski proglas; a čitam — hrvatski! — Ne oporekam, da nam je stokrat ljubši naš sorodni najbližji jezik hrvatski, nego — kakor vzlasti po Gorškem v nekaterih krajih — nam tuji italijanski. Ali od naših kmetov (ne govorim o izobraženih ljudeh), kateri tam hodevajo in vozarijo različne toware, ne more in ne sme terjati slavno vodstvo južne železnice, da bi se zaradi teh opomen učili hrvaščine. Žuga se, da: „tko bode ipak štokakva učinio, bit će“; tedaj bore kmet, kateri ne ve zakona in se nevedoma le nekoliko pregreši

*) Glej dotično notico mej „domačimi stvarmi“. Uredn.

zoper obstoječe postave, se strogo kaznuje, — ker ne ve zakaj! — Naj se slavno vodstvo ozira tudi nekoliko na nas! —

V jednej zadnjih številik dunajskega „Weltblatta“ sem čital sledečo anekdoto: „Mlada učenka (tam gori nekje v nemškem rajhu) prosi svojega očeta dve marki in nekaj penazev za „novi zemljepis“, katerega je g. učitelj v šoli priporočil; oče, nič slabega sluteč, jej dá zahtevani denar, in dekletce kupi — knjigo ljubezenskih pisem za mlade ljudi (briefsteller für junge verliebte). Ko družega dne hčerke nij doma, gre radovedni oče iskat mej druge knjige — znamenite „nove geografije“. Lehko si misliš, dragi čitatelj, kako je bil oče vesel, da si je pridna učenka svojo knjižnico obogatela s tako slavnim proizvodom obogatela! Nij mi tudi treba dodati in natanko popisovati, kako jej je dobri oče razlagal „pet delov sveta“ iz te geografije! — Ne bi vam kratil prostora z enakimi anekdotami, g. urednik, da mi nij dala k temu povoda druga notica v istej številki. Poslušajte, Kranjci! vaš Bled nij vaš; zdaj pripada h Koroškej! Nij mogoče!? — Da, da, istina je! „Weltblatt“ se je to naučil iz zgoraj omenjene geografije, da je „Veldes in Kärnthen“. Da pa nij tiskovni pogrešek mesto Velden, iz dveh razlogov trdim: prvič, v malej, 6 ali 7 vrstic dolgej notici je dvakrat Veldes, in drugič, ker pripoveduje, da je prišel prevz. knezoškof ljubljanski birmovat v „Veldes in Kärnthen“. Kolikor je meni znano, škof ljubljanski ne hodi birmovat v Verbo (Velden) na Koroško! Tako pozna zemljepis oni kulturni narod, kateri povsod nekaj pusti, kjer hodi, a še to — smrdi!

Jutri zvečer namerava sežanski trg prerediti lepo svečanost v čast cesarjevega rojstva; čuje se, da bode godba svirala po Sežani, možnarji bodo pokali, da bo joj! Svečano razsvitljenje po vsem trgu! Kresove bodo žgali ne samo po sežanskih hribih, temveč, kakor se govori, na mnogih kraških visočinah. — Če se uže spodobi tako vsako leto napraviti, mislim, da letos to ne sme izostati. Mi stojimo na meji italijanskej, rogovileži goriški, tržaški in istrski slovenski renegatje vedno sčujajo na nas, njihove sovražnike, razobešajo tricolore po cerkvenih zvonikih in vrhovih, delajo — z vpitjem — za neodrešeno (irredenta) Italijo, pisarijo po svojih umazanih novinah „Indipendente“ in dr., da Soča je njihova, Trst je njihov, vse je italijansko, kjer stanuje kak iz dežele „wo die citronen blüh'n“ pritepeni capin, kateri se iz naših žuljev živi in nam posmehuje in roga! Zdaj je ugoden čas, da jim dokažemo, tem ničvredcem, da smo še tu, da v naših prsih utripa zvesto srce, udano našemu vladarju, našemu narodu; da ljubimo svojo sveto domovino, in da smo vedno pripravljene boriti se, kakor levi, za ohranjenje svojih bivališč, svojega jezika, kakor se bore naši bratje in sorodniki po krvi in jeziku zdaj doli v Bosni in Hercegovini, proti hajduku Hadži-Loji in njegovej divjej barbarskej čredi; da rajše žrtvujemo život svoj, da rajše škropimo z vlastno čisto slovensko krvjo svojo zemljo, nego da bode izdajalčeva pokvarjena in strupena krv ostudila tla in se širila po naših slovenskih hribih in dolinah! — To je navodilo Sežance, to bode navelo druge kraške vasi, da zažgemo jutri zvečer kresove, visoko v zrak plapolajoče zublje, kateri bodo sovragu naznanjali, kakor so naznanjali krutemu divjaku Turku, da še

živimo, da smo krepki, da vemo za-nje, da smo pripravljeni!

S. D.

Domače stvari.

— (Cesarjev rojstveni dan) praznoval se je, kakor povsodi, tudi v Ljubljani jako slovesno. Vojakov pa je bilo malo, ker se je naša garnizija vsled obširne mobilizacije močno skrčila. O poludne so imeli častniki oficijalen banket v hotelu Evropa. — Tudi iz družih krajev se nam poroča o slovesnostih, zlasti pak iz tržaške okolice. Prejeli smo toliko dopisov o teh slavnostih iz Dutovelj, Doline, Komnja, Ležane, Podgrada, Klanca, da nam nij mogoče vseh natisniti; dotični gg. dopisniki naj nas torej glede tega oprostijo, ker jim ne moremo ustreči. Konstatiramo pa z veseljem, kako iskreno gori v srcih naših tržaških Slovencev poleg narodnega čuvstva pleme patrijotizma in lojalnosti, nasproti revolucionarnemu gibanju lahonstva. Ko bi se to vendar jedenkrat tudi v merodajnih višjih krogih pripoznalo in — cenilo!

— (Ranjene vojake) pripeljal je včeraj v Ljubljano sanitarni vlak. Bilo jih je 104, in vsi od polkov Aleksij in Carjevič (Madžari). Ranjeni so bili v bojih pri Tuzli in Gračanici in mnogo je bilo prav nevarno bolnih mej njimi. Dva sta mej potom umrla. V Ljubljani je za ranjene pripravljenih 1000 ležišč.

— (Našega domačega polka) pali so še sledeči: lejtehat Poglaj, kateri je uže za rano umrl; lejtehat Barbo je ranjen; pogreša se lejtehat Sartori.

— (Odbor za oskrbovanje in lečenje ranjencev) vstanovil se je v Krškem, kakor se nam piše od tod. Odborniki so sledeči gg.: pl. Rüling, Otton pl. Vestenek, Anton Lavrinšek, Ivan Pfeifer in Damian Kurant. S pomočjo blagodušnih darovalcev pričel je odbor svoje delovanje 15. t. m. Imen dotičnih priobčiti nam denes zaradi pomanjkanja prostora nij mogoče.

— (Cesar) je daroval pogorelcem na Vrhniki — kakor se nam piše od tod — 2000 gld. podpore.

— (Pogorelcem na Vrhniki) je tržaška zavarovalna družba Riunione Adriatica di Sicurtà, katero zastopa za Kranjsko g. trgovec Perdan, uže včeraj, brez da bi njim bila kaj odtegnila, izplačala zavarovalnino v znesku

6269 gld. Zavarovanih bilo je devet gospodarjev. Točno izplačevanje te družbe je v občini na Vrhniki zadovoljilo.

— (Besedo) napravijo bodoči učitelji v Šempasu dne 25. avgusta v gosp. Bajcevej dvorani s sledečim programom: 1. Govor. 2. Venec narodnih pesnij, zbor. 3. Deklamacija. 4. Rožica, zbor. 5. Dvogovor. 6. Slovo, čveterospjev. 7. Venec narodnih pesnij, zbor. 8. Igra: „Novci za diplomu“. 9. Sabljenka, zbor. Po „besedi“ bode domača zabava.

— (Toča) je 11. avgusta t. l. zadela velik del fare sv. Urbana nad Ptujem, zlasti Strmec, Loski vrh, Svetince, Desence in Juvanje; 30. m. m. je potokla tudi na Notranjskem, kjer so bile zadete vasi: Vrbov, Vrbiava, Jablanice in Trpčane.

Umrla v Ljubljani.

13. avgusta: Ana Miklič, hči posteaščka, 2 l., na sv. Petra nasipu št. 65, vsled blijuvanja.

15. avgusta: Ivan Luznar, ujetnik na gradu, 49 l., za vodenico. — Viljem Andrkul, sin črevljarskega, 11 l. 8 m., v sv. Florijana ulicah št. 7, za skrofelji. — Anton Zajec, sin mesarjev, 6 m. 15 dnj, na cesarja Jožefa trgu št. 3, za grižo.

16. avgusta: Ivana Kramar, c. kr. poštnega slugo soproga, 51 l., v Šelenburgovih ulicah št. 5, morbus Brightii.

Dunajska borza 19. avgusta.

(izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	62 gld.	45	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	64	40	„
Zlata renta	72	75	„
1860 drž. posojilo	111	75	„
Akcije narodne banke	820	—	„
Kreditne akcije	261	75	„
London	115	50	„
Napol	9	27	„
C. kr. cekini	5	51	„
Srebro	100	80	„
Državne marke	57	—	„

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebstij za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega papirja. Vse potrebstij za merjevce (inženirje), slikarje in risarje. Najnovejše v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdeljujejo se tudi monogrami na pisemski papir, visitne karte in pisemske zavitke. (158—69)

Wir empfehlen
als Bestes und Preiswürdigstes
Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Betteinlagen, Zeltstoffe
der k. k. pr. Fabrik
von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,
Lieferanten des k. und k. Kriegaministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.
(159—48)

Tusci.
19. avgusta:
Evropa: Musi iz Maribora. — Milner, Friedrich iz Grada. — Seitz iz Dunaja.
Pri Slonnu: Park iz Dunaja. — Davido iz Trsta. — Trost iz Kočevja. — Perovšek iz Novega mesta. — Luzzatto iz Trsta. — Amon iz Zagreba. — Jelinek iz Prage.
Pri Malibu: pl. Littorath iz Trsta. — Kleindl, Miller iz Dunaja. — Patich iz Gorice. — Baron Rokitsanky iz Dunaja. — Pri bavarskem dvornu: Čop iz Ribnice. — Neugebauer iz Pešta. — Freitag iz Lipskega.

Prvi, pravi, blagosolni Janez Hoff-ovi sladni preparati imajo varstveno marko, vključeno v c. kr. av.-og. državah. (Slika iznajdnika Janez Hoff-a.) Sladna kava in moka za otroke 4krat odlikovani. (Ustanovljeni poslovanja 1847.)

Tri zdravstvena poročila.
Zoper katár, kašel, hripavost, bolezen v prsih, želodci in grlu.
C. kr. dvornej fabriki sladnih preparatov gosp. Janeza Hoff-a, dvornega preskrbjevalca skoraj vseh evropskih vladarjev na Dunaji, Braunerstrasse 8.
Parád per Kis-Terence, 16. aprila 1878. Kakor sem opazoval, je prejeto zdravilno pivo od sladnega ekstrakta dobro vplivalo na mojega bolnika; rad je pije in čuti se umirjenega; vsled tega Vas prosim, da takoj proti postnemu povzetju pošljete 28 sklenic svojega zdravilnega piva od sladnega ekstrakta in 1 funt Hoff-ove sladne čokolade z naslovom: „Blagorodnemu gospodu Albertu Ruttnerju, direktorju Matra-rudnikov.“
Karl Stoll, dež. poslanec.
Botszowie, 7. julija 1878.
Vaše blagorodje!
Pošljem Vam tu 10 gl. za predplačo ter si usojam Vas zopet kakih 50 sklenic svojega dobrega blagosnega zdravilnega piva od sladnega ekstrakta prositi.
E. Berzeviczy, grajski vodja v Botszowie na Galicsem pri Haliczu.
Antan, 8. julija 1878.
Prosim Vas, pošljite mi še 6 sklenic zdravilnega piva od sladnega ekstrakta in prsnega bombona od sladu. Po rabi svojih prvih 6 sklenic čutim se uže boljšega; v prihodnje bodem Vam svoje preverjenje naznanil.
Stefan König v Antanu pri Mattersdorfu.
Dobiva se pri gospodu G. Piccoli-ju, lekarju v Ljubljani. (242—4)
Prodajalci dobivajo ceneje.

Prvi, pravi slez odpravljajoči blagosolni Janez Hoff-ov prsni sladni bombon je v vsilnjem papirju, ter je bil v 30letnem obstanku poslovanja 4krat odlikan.